

sunnuntai 6.7.2025
aamuseurat klo 8.00
Ville Virolainen

Tein perheeni kanssa kesäkuussa lomamatkan Kreikkaan, Karpathoksen saarelle.

Ajelimme saaren kapeilla ja mutkaisilla teillä vuokra-autolla. Oli turvallisen oloista. Jos ei ehkä jokaisessa, niin kuitenkin hyvin monessa tien ja rotkojen reunustamassa mutkassa seisoj pienen kirkon. Niistä iso osa oli avoinna ja täysin ilman valvontaa, vaikka sisällä paloi jossain tuohuksissa ja lampuissa elävää tulta.

Saapuessamme erääseen vuoren rinteellä olevaan Menetes-nimiseen kylään ja kohta parkkeerattuamme meidät otti puheisiin iäkäs ja elämää nähneen oloinen vanha rouva. Tuo rouva kysyi, haluaisimmeko kuulla kuinka Menetesissä on eletty ennen vanhaan? Lähdimme seuraamaan häntä ja muutaman kapean portaikon ja koripallokentän jälkeen tulimme sisälle vanhaan asuinhuoneeseen, joka muistutti aavistuksen hautakammiota tai perunakellaria.

Rouva esitteli ja kertoi esineistä ja menneistä ajoista innokkaasti, joskin sellaisella englannilla, ettemme ehkä aivan kaikesta saaneet selvää. Hän kertoi kylää ympäröivistä kirkkoista, lypsetyn maidon säilytyksestä, miehistä ja naisista, merirosvoista ja esitteli myös valokuvia jo ammuin kuolleista sukulaisistaan.

Se, mikä oppaamme kertomasta itselläni jäi päällimmäisenä mieleen, oli kuitenkin, kuinka hän toisti useampaan kertaan: ”Me ortodoksit kunnioitamme vainajiamme, meille varsinainen elämä alkaa vasta tämän elämän jälkeen. Me pesemme vainajiemme luut viinillä ja laitamme ne luuhuoneisiin. Meille varsinainen elämä alkaa vasta tämän elämän jälkeen.”

Huomasin siinä kuunnellessani käyväni pohtimaan, missä määrin oma arkisen luterilainen perspektiivini rajoittuu tämänpuoleiseen. Olenko minä, kirkonpalvelija ja viikoittain vainajienkin kanssa ruumishuoneilla tekemisissä oleva suntio ja seurakuntamestari tyystin unohtanut ja kuopannut tämän ajatuksen: mitä tämän jälkeen? Kun kuolemasta tulee työtehtävä, siivottava vessa ja pestävä arkkuliina tai raskas arkku, jonka työnnän takaisin kylmiöön? Toki tunnistan surun, mutta miksi en itse puhu rohkeasti kuten tämä ortodoksi? Olisi helpompaa puhua vain pelkästä kirkon uskosta.

Tätä miettiessäni mieleeni muistui myös tapaus, jolloin näin ensimmäisen kerran vainajan. Olin ehkä seitsemän vuoden ikäinen. Kodisjoella naapurissamme asui kaksi naimatonta sisarusta, Mikolan Laina ja Ester. Kun Laina kuoli, kannettiin hänen arkkunsa vanhan tavan mukaan kuolintalon tupaan. Kansi otettiin pois, ja vainaja oli jonkin aikaa Mikolan tuvassa näytillä sukulaisille ja ystäville. Myös me kävimme äitini ja isäni sekä sisarusteni kanssa katsomassa Lainaa. Kun lähestyin ja menin seisomaan Lainan arkun viereen, vielä elossa oleva sisko tuli viereeni. Hän

kumartui puoleeni hymyillen ja kysyi silmät sirrillään ja säteillen: "Noh, onkost se viel samannäköne?" Tutkiessani noita, jo kauan sitten kuolleen Esterin hymyileviä kasvoja ja säteileviä silmiä, kuulen hänen koruttomassa kysymyksessään jotain samaa, mitä kuulin kesäkuussa Menetksen kylässä: Kaikuja siitä, mitä mahdollisesti alkaa tämän elämän jälkeen.

Tämä samainen Ester puolusti minua myöhemmin omissa rippijuhlissani, kun paikalla ollut ystäväperheen pappisisä ei pitänyt sopivana, että laulaisimme rippijuhlissa hautajaisvirttä. Minulta oli kysytty hetkeä aiemmin, minkä virren toivoisin, että veisaisimme? Olin vastannut: Oi Herra, jos mä matkamies maan – sillä iloisemalla, b-sävelmällä. Se oli ollut rippivirtemme leirillä, ja lauloimme sen konfirmaatiomme jälkeen Nilsin kirkon portailla. "Eiköst me ny kuitenkin laulettais, ku Ville toivoo." Esterin äänessä oli omaani syvempi ymmärrys. Pastorin ei auttanut muu kuin taipua.

Palaan takaisin Merirosvojen Menetesiin, asuinhuoneeseen, joka muistuttaa perunakellaria, ja Mikolan tupaan entisen naapurini avoimen arkun äärelle. Kuuntelen ortodoksiopastamme, puhetta, joka pohdintani alun perin herätti. Minulla ei ole riittävästi viiniä kaikkien vainajien ja kuolleiden luiden pesuun. Ja vaikka Esterin silmistä sen kyllä näen: toivon ja ilon, jota ei kuolemakaan pelota, en saa sitä kuitenkaan itse sanottua. Minun sisimpäni on vilpillinen. Jos ehkä, saattaisinkin uskoa näkemättä, se on hankalampaa tuntematta. En voi ottaa uskoa omin luvin, ilman ettenkö joutuisi siitä tilille. Ja vieläkin minä kysyn, onko minulla, tämän ahdistukseni kanssa painivalla suntiolla, joka en saa sanoja ulos suustani, muuta vaihtoehtoa kuin jäädä makaamaan Hänen eteensä, Hänen, joka vaatii totuutta ja näkee salatuimpaan saakka?

Johannes kirjoittaa: "Ovet olivat lukossa, mutta yhtäkkiä Jeesus seisoi heidän keskellään ja sanoi: 'Rauha teille!' Sitten hän sanoi Tuomaalle: 'Ojenna sormesi: tässä ovat käteni. Ojenna kätesi ja pistä se kylkeeni. Älä ole epäuskoinen vaan usko.'" (Joh. 20:26-27)